

Verslag Kerngroepbijeenkomst: MER en Gezondheid

Datum: 3 oktober 2018 - 15.00 uur - 18.00 uur

Locatie: DCMR, Parallelweg 1 te Schiedam

Bij de DCMR zijn we op 3 oktober samen met een aantal leden van Jong Leefomgeving ingezoomd op het thema gezondheid. Wat is gezondheid en kunnen we nu al een bijdrage leveren aan een gezondere leefomgeving? De commissie m.e.r. lichtte de milieueffectrapportage-systematiek toe. Kan je deze systematiek gebruiken om te komen tot gezondere keuzes en een gezonde leefomgeving? Lees hier het hele verslag.

Sophie Bruil-Kuypers van de DCMR heeft in haar rol als adviseur MER en RO regelmatig met het thema gezondheid te maken. Het thema speelt in de huidige praktijk een belangrijke rol in ruimtelijke plannen en besluitvorming daaromtrent. Veelal wordt dit thema traditioneel benaderd vanuit een aantal milieu- en omgevingsaspecten, denk bijvoorbeeld aan aspecten als geluid en luchtkwaliteit. Daarbij wordt veelal getoetst aan (milieu)normen. Sophie, en ook haar collega's, vragen zich af hoe ze gezondheid een betere plek kunnen geven.

Dat we het aspect gezondheid meenemen in de ruimtelijke ordening is niet nieuw. Wel is het, onder andere vanwege de komst van de Omgevingswet, zeer actueel. Anna Janssen van de GGD licht toe dat de eerste verbanden tussen gezondheid en de fysieke leefomgeving al werden gelegd in de 19^e eeuw, toen cholera een groot probleem was in Nederland. Het beleid is er tot op heden veelal op gericht om gezondheid te beschermen, waarbij we nu aan het zoeken zijn hoe we gezondheid kunnen bevorderen via het ruimtelijke plan- en besluitvorming. Volgens de GGD is gezondheid 'het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven'. Anna geeft aan dat 5,7% van de ziektelast een directe relatie heeft met een ongezond milieu. Daarin zit nog niet eens de ziektelast meegerekend van roken en te weinig bewegen, welke ook beïnvloedt kan worden door de inrichting van de fysieke leefomgeving. Er valt dus veel te winnen door te zorgen voor een gezonde woon- en leefomgeving.

Geert Draaijers van de commissie m.e.r. is betrokken bij diverse m.e.r.-procedures. Hij geeft aan dat een milieueffectrapportage wordt ingezet om milieubelangen mee te wegen in ruimtelijke besluitvorming. Gezondheid, en andere 'nieuwe' thema's, zoals duurzaamheid, worden de laatste jaren al in de MER meegewogen. Daarbij wordt er onderscheid gemaakt tussen een MER op project- en op planniveau waarbij de laatste een abstractere beoordeling kent. Idealiter wordt de m.e.r. zo vroeg mogelijk in het proces ingezet om een integrale afweging te kunnen maken.

Na de toelichting van de verschillende professionals werd de groep opgesplitst in vier groepen waar zij gezamenlijk nadachten over hoe we nu al een bijdrage kunnen leveren aan de Omgevingswet en een gezonde leefomgeving en welke mogelijkheden het instrument m.e.r. hierbij biedt. Daarbij werd nagedacht over welke keuzes je wilt maken, hoe je deze kan maken en hoe je de keuze overbrengt naar anderen.

Het eerste thema was een gezond buitenmilieu. Deze groep gaf aan dat het belangrijk is burgers meer informatie te geven over hun omgeving, zodat ze zelf een (betere) afweging kunnen maken. De groep ziet kansen in het visueel overbrengen van informatie als het gaat om de huidige kwaliteit en gezondheidsaspecten. Denk bijvoorbeeld aan een informatieknop op Funda waarmee je kan bekijken waar snackbars en

speeltuinen aanwezig zijn, wat de geluidbelasting op een locatie is, etc.. Op die manier maak je burgers bewust van hun omgeving en kunnen ze daarin bewust keuzes maken. Makelaars en ook ontwikkelaars zullen aan de hand daarvan inzichtelijk krijgen in wat mensen in wijken belangrijk vinden en kunnen daarop inspelen.

Voor het tweede thema, het bevorderen van bewegen, werden kansen gezien in het verplichten of stimuleren van mensen om gebruik te maken van een andere vorm van mobiliteit. Het aanbod moet daarbij wel aansluiten op de doelgroep. Vraag mensen uit de wijk waar ze behoefte aan hebben en ga vervolgens terug naar de tekentafel. Dit vraagt om een ander verdienmodel. De baten komen namelijk pas achteraf. Wellicht kunnen speelse maatregelen al een grote rol spelen, denk bijvoorbeeld aan een interactieve vorm van traptreden (piano) en een app die je beloont op het moment dat je een x aantal km's hebt gefietst/gewandeld.

Volgens de derde groep vraagt het thema 'sociale factoren' om een gebiedsoverstijgende aanpak. Kijk niet naar een bepaalde straal rondom een gebied, maar bekijk de routes die van belang zijn. Op die manier kun je keuzes over voorzieningen door bewoners/gebruikers inzichtelijk maken. Doelgroepen die je moeilijk kan bereiken kan je proberen informatie toe te sturen, maar je kan ook gebruik maken van rolmodellen. Het vraagt om een goede afweging over hoe en wanneer je andere professionals betreft. Iedereen wil aan de voorkant aanschuiven, maar in hoeverre is dat haalbaar. Voorop staat dat een gemeenschappelijk doel of iets anders dat verbindt van belang is voor een succes.

Groen en blauw was het laatste thema waarbij werd opgemerkt dat er mogelijkheden zijn in het verticaal toepassen van groen en blauw (hoogbouw). Van belang is dat iedereen begrijpt waarom groen en blauw belangrijk is, bijvoorbeeld voor de beleving, gezondheid en ook voor natuurwaarden. Informeer mensen hierover. Idealiter zullen bestuurders zelf eerst locaties aanwijzen waar ze op groen en blauw willen inzetten. Werk dan met professionals varianten uit en presenteer de haalbare varianten aan de bewoners, zodat je samen met bewoners kan onderzoeken wat passende maatregelen zijn die aansluiten bij hun behoeften. Zij kennen het gebied immers goed.

Rode draad van de bijeenkomst is dat bewoners en gebruikers een belangrijke rol (kunnen) spelen bij het realiseren van een gezonde leefomgeving. Het m.e.r. kan een rol spelen om varianten inzichtelijk te krijgen en daarover een afweging te maken. Sta daarbij stil en neem het aspect gezondheid nu al mee in de planvorming!